

# Jhn

## Chapter 7

Javanese Interlinear

Reference: Javanese Bible (SABDA)

- 1 Καὶ μετὰ ταῦτα, περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ;  
Lan sasampunipun punika, tindak sang Yésus wonten-ing ing Galiléa;  
[G2532](#) [G3326](#) [G3778](#) [G4043](#) [G3588](#) [G2424](#) [G1722](#) [G3588](#) [G1056](#)
- οὐ γὰρ ἠθέλην ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν  
mboten amargi kersa wonten-ing ing Yudéa tindak, amargi madosi  
[G3756](#) [G1063](#) [G2309](#) [G1722](#) [G3588](#) [G2449](#) [G4043](#) [G3754](#) [G2212](#)
- αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι.  
Panjenenganipun para tiyang-Yahudi mejahi.  
[G0846](#) [G3588](#) [G2453](#) [G0615](#)

Sawuse mangkono Gusti Yesus lelana ngideri ing tanah Galilea. Mulane ora karsa terus ana ing tanah Yudea, awit wong Yahudi padha ngarah sedane.

- 2 ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, ἡ σκηνοπηγία.  
wonten nanging celak ing riaya saking-para tiyang-Yahudi, ing Tarub.  
[G1510](#) [G1161](#) [G1451](#) [G3588](#) [G1859](#) [G3588](#) [G2453](#) [G3588](#) [G4634](#)

Nalika iku ngarepake riyayane wong Yahudi kang aran riyaya Tancebing Tarub.

- 3 εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, Μετάβηθι  
matur mila dhateng Panjenenganipun para sadhèrèk Panjenenganipun, Kersaa-tindak  
[G3004](#) [G3767](#) [G4314](#) [G0846](#) [G3588](#) [G0080](#) [G0846](#) [G3327](#)
- ἐντεῦθεν, καὶ ὕπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί  
saking-ngriki, lan tindaka dhateng ing Yudéa, supados ugi para murid  
[G1782](#) [G2532](#) [G5217](#) [G1519](#) [G3588](#) [G2449](#) [G2443](#) [G2532](#) [G3588](#) [G3101](#)
- σου θεωρήσουσιν «τὰ ἔργα» σοῦ ἃ ποιεῖς.  
Panjenengan sumerep ing-pakaryan pedamelané Panjenengan ingkang tindakaken.  
[G4771](#) [G2334](#) [G3588](#) [G2041](#) [G4771](#) [G3739](#) [G4160](#)

Kang iku sadherek Gusti Yesus padha matur marang Panjenengan: "Suwawi Panjenengan bidhal dhateng ing tanah Yudea, supados para murid Panjenengan inggih sami sageda ningali pandamel ingkang Panjenengan tindakaken.

- 4 οὐδεὶς γὰρ τι ἐν κρυπτῷ ποιεῖ, καὶ ζητεῖ  
mboten-wonten-tiyang amargi punapa wonten-ing singidan tindakaken, lan madosi  
[G3762](#) [G1063](#) [G5100](#) [G1722](#) [G2927](#) [G4160](#) [G2532](#) [G2212](#)
- αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖς,  
piyambakipun wonten-ing ngajeng-tiyang-kathah wonten. menawi punika tindakaken,  
[G0846](#) [G1722](#) [G3954](#) [G1510](#) [G1487](#) [G3778](#) [G4160](#)
- φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ.  
kersaa-nedahaken Panjenengan-piyambak dhateng-ing jagad.  
[G5319](#) [G4572](#) [G3588](#) [G2889](#)

Sabab sadaya tiyang ingkang ngangkah dados kawigatosanipun tiyang kathah punika rak boten wonten ingkang tumindak kanthi sesidheman. Manawi Panjenengan nglampahi pandamel makaten punika, suwawi Panjenengan ngedheng dhateng jagad."

5 οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς  
 ugi-mboten amargi para sadhèrèk Panjenenganipun pitados dhateng  
[G3761](#) [G1063](#) [G3588](#) [G0080](#) [G0846](#) [G4100](#) [G1519](#)

αὐτόν.  
 Panjenenganipun.  
[G0846](#)

Sabab dalah para sadhereke iya padha ora pracaya marang Panjenengane.

6 λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς  
 ngandika mila dhateng-riyambakipun-sedayaya sang Yésus, Ing wekdal ing Kawula  
[G3004](#) [G3767](#) [G0846](#) [G3588](#) [G2424](#) [G3588](#) [G2540](#) [G3588](#) [G1699](#)

οὐπω πάρεστιν, ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν  
 dèrèng dhateng, ing nanging wekdal ing panjenengan-sedayaya saben-wekdal punika  
[G3768](#) [G3918](#) [G3588](#) [G1161](#) [G2540](#) [G3588](#) [G5212](#) [G3842](#) [G1510](#)

ἔτοιμος.  
 cumawis.  
[G2092](#)

Gusti Yesus tumuli ngandika marang sadherek mau: “Durung tumeka ing wektuKu, nanging tumrape kowe kabeh tansah ana wektune.

7 οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς; ἐμὲ δὲ μισεῖ,  
 mboten saged ing jagad sengit panjenengan-sedayaya; Kawula nanging sengit,  
[G3756](#) [G1410](#) [G3588](#) [G2889](#) [G3404](#) [G4771](#) [G1473](#) [G1161](#) [G3404](#)

ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ, ὅτι τὰ ἔργα  
 amargi Kawula nyeksèni bab riyambakipun, bilih ing-pakaryan pedamelané  
[G3754](#) [G1473](#) [G3140](#) [G4012](#) [G0846](#) [G3754](#) [G3588](#) [G2041](#)

αὐτοῦ πονηρὰ ἐστιν.  
 riyambakipun awon punika.  
[G0846](#) [G4190](#) [G1510](#)

Jagad iku ora bisa sengit marang kowe, nanging Aku disengiti, amarga Aku neksemi yen panggawene jagad iku ala.

8 ὑμεῖς, ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτήν. ἐγὼ οὐκ ἀναβαίνω  
 Panjenengan-sedayaya, minggaha dhateng ing riaya. Kawula mboten minggah  
[G4771](#) [G0305](#) [G1519](#) [G3588](#) [G1859](#) [G1473](#) [G3756](#) [G0305](#)

εἰς τὴν ἑορτήν ταύτην, ὅτι ὁ ἐμὸς καιρὸς οὐπω πεπλήρωται.  
 dhateng ing riaya punika, amargi ing Kawula wekdal dèrèng sampun-jangkep.  
[G1519](#) [G3588](#) [G1859](#) [G3778](#) [G3754](#) [G3588](#) [G1699](#) [G2540](#) [G3768](#) [G4137](#)

Kowe padha mangkata nekani riyaya iku, Aku durung mangkat mrana, awit durung tumeka ing wektuKu.”

9 ταῦτα δὲ εἰπὼν αὐτὸς, ἔμεινεν ἐν τῇ  
 Punika nanging sasampunipun-ngandika Panjenenganipun, lenggah wonten-ing ing  
[G3778](#) [G1161](#) [G3004](#) [G0846](#) [G3306](#) [G1722](#) [G3588](#)

Γαλιλαία.  
 Galiléa.  
[G1056](#)

Gusti Yesus sawuse ngandika mangkono banjur kantun ana ing tanah Galilea.

- 10 Ὡς Sasampunipun δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰς τὴν  
 Sasampunipun nanging minggah para sadhèrèk Panjenenganipun dhateng ing  
[G5613](#) [G1161](#) [G0305](#) [G3588](#) [G0080](#) [G0846](#) [G1519](#) [G3588](#)  
 ἑορτῆν, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη, οὐ φανερώς, ἀλλὰ ὡς  
 riaya, lajeng ugi Panjenenganipun minggah, mboten terang, nanging kados  
[G1859](#) [G5119](#) [G2532](#) [G0846](#) [G0305](#) [G3756](#) [G5320](#) [G0235](#) [G5613](#)  
 ἐν κρυπτῷ.  
 wonten-ing singidan.  
[G1722](#) [G2927](#)

Nanging bareng para sadhereke wus mangkat nekani riyaya mau, Panjenengane iya tindak, nanging ora ngeblak, dadi kanthi sesidheman.

- 11 οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ, καὶ  
 Para mila tiyang-Yahudi madosi Panjenenganipun wonten-ing ing riaya, lan  
[G3588](#) [G3767](#) [G2453](#) [G2212](#) [G0846](#) [G1722](#) [G3588](#) [G1859](#) [G2532](#)  
 ἔλεγον, Ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνος?  
 matur, Wonten-pundi punika Panjenenganipun?  
[G3004](#) [G4226](#) [G1510](#) [G1565](#)

Nalika riyaya, wong-wong Yahudi padha nggoleki Panjenengane calathune: “Wonge ana ing ngendi?”

- 12 καὶ γογγυσμὸς περὶ αὐτοῦ ἦν πολὺς ἐν τοῖς  
 lan grenengan bab Panjenenganipun wonten kathah wonten-ing ing-para  
[G2532](#) [G1112](#) [G4012](#) [G0846](#) [G1510](#) [G4183](#) [G1722](#) [G3588](#)  
 ὄχλοις. οἱ μὲν ἔλεγον, ὅτι Ἄγαθός ἐστιν; ἄλλοι  
 tiyang-kathah. Sawenèh mila matur, bilih Sae Panjenenganipun; sanès-sanès  
[G3793](#) [G3588](#) [G3303](#) [G3004](#) [G3754](#) [G0018](#) [G1510](#) [G0243](#)  
 δὲ ἔλεγον, Οὐ; ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον.  
 nanging matur, Mboten; nanging nasaraken ing tiyang-kathah.  
[G1161](#) [G3004](#) [G3756](#) [G0235](#) [G4105](#) [G3588](#) [G3793](#)

Sarta ing antarane wong akeh mau keprungu rerasanan bab Panjenengane; ana kang ngucap mangkene: “Iku wong becik.” Liyane maneh: “Ora, iku nasarake wong akeh.”

- 13 οὐδεὶς μέντοι παρρησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ,  
 mboten-wonten-tiyang nanging ngajeng-tiyang-kathah wicanten bab Panjenenganipun,  
[G3762](#) [G3305](#) [G3954](#) [G2980](#) [G4012](#) [G0846](#)  
 διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.  
 margi-saking ing ajrih saking-para tiyang-Yahudi.  
[G1223](#) [G3588](#) [G5401](#) [G3588](#) [G2453](#)

Ewadene ora ana wong siji-sijia kang wani rembugan ngeblak bab Panjenengane, awit wedi marang wong Yahudi.

- 14 Ἦδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσοῦσης, ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς τὸ  
 Sampun nanging saking-ing riaya satengah, minggah Yésus dhateng ing  
[G2235](#) [G1161](#) [G3588](#) [G1859](#) [G3322](#) [G0305](#) [G2424](#) [G1519](#) [G3588](#)  
 ἱερὸν, καὶ ἐδίδασκεν.  
 Padaleman-Suci, lan mucal.  
[G2411](#) [G2532](#) [G1321](#)

Bareng wus nengah-nengahi riyaya, Gusti Yesus lumebet ing Padaleman Suci sarta memulang.

15 ἐθαύμαζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες, Πῶς  
 ngungun mila para tiyang-Yahudi, pangandikanipun, Kadospundi  
[G2296](#) [G3767](#) [G3588](#) [G2453](#) [G3004](#) [G4459](#)

οὗτος γράμματα οἶδεν, μή μεμαθηκώς?  
 Panjenenganipun-punika aksara mangretos, mboten sinau?  
[G3778](#) [G1121](#) [G1492](#) [G3361](#) [G3129](#)

Wong Yahudi padha kaeraman, pangucapè: “Wong iku olehe kawruh kang kaya mangkono iku saka ing ngendi, dene ora nganggo sinau!”

16 ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖς ἡσυχίαν, καὶ εἶπεν, Ἦ  
 mangsuli mila dhateng-piyambakipun-sedaya sang Yésus lan ngandika, Ing  
[G0611](#) [G3767](#) [G0846](#) [G3588](#) [G2424](#) [G2532](#) [G3004](#) [G3588](#)

ἐμή διδαχή οὐκ ἔστιν ἐμή, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός  
 Kawula piwulang mboten punika Kawula-piyambak, nanging saking-ing ingkang-ngutus  
[G1699](#) [G1322](#) [G3756](#) [G1510](#) [G1699](#) [G0235](#) [G3588](#) [G3992](#)

με.  
 Kawula.  
[G1473](#)

Gusti Yesus mangsuli: “Piwulang iki dudu piwulangKu dhewe, nanging piwulange kang ngutus Aku.

17 εἰάν τις θέλη τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ  
 menawi sinten kersa ing karsanipun Panjenenganipun nindakaken, sumerep bab  
[G1437](#) [G5100](#) [G2309](#) [G3588](#) [G2307](#) [G0846](#) [G4160](#) [G1097](#) [G4012](#)

τῆς διδαχῆς, πότερον ἐκ τοῦ Θεοῦ ἔστιν, ἢ ἐγὼ ἀπ’  
 ing piwulang, punapa saking ing Gusti-Allah punika, utawi Kawula saking  
[G3588](#) [G1322](#) [G4220](#) [G1537](#) [G3588](#) [G2316](#) [G1510](#) [G2228](#) [G1473](#) [G0575](#)

ἐμαυτοῦ λαλῶ.  
 Kawula-piyambak wicanten.  
[G1683](#) [G2980](#)

Sok wonga kang gelem nglakoni karsane, mesthi bakal ngreti piwulangKu iki saka Allah, apa saka tetembunganKu dhewe.

18 ὁ ἀφ’ ἑαυτοῦ λαλῶν, τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν  
 Ingkang saking piyambakipun wicanten, ing kaluhuran ing piyambakipun-piyambak  
[G3588](#) [G0575](#) [G1438](#) [G2980](#) [G3588](#) [G1391](#) [G3588](#) [G2398](#)

ζητεῖ; ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος  
 madosi; ingkang nanging madosi ing kaluhuran saking-ing ingkang-ngutus  
[G2212](#) [G3588](#) [G1161](#) [G2212](#) [G3588](#) [G1391](#) [G3588](#) [G3992](#)

αὐτὸν, οὗτος ἀληθὴς ἔστιν, καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ  
 Panjenenganipun, punika leres punika, lan mboten-leres wonten-ing Panjenenganipun  
[G0846](#) [G3778](#) [G0227](#) [G1510](#) [G2532](#) [G0093](#) [G1722](#) [G0846](#)

οὐκ ἔστιν.  
 mboten wonten.  
[G3756](#) [G1510](#)

Wong kang rembuge saka karepe dhewe iku ngarah kaluhurane dhewe. Nanging wong kang ngupaya kaluhurane kang ngutus, iku kang temen, sarta ora kadunungan cidra.

- 19 οὐ Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον, καὶ  
 mboten Musa sampun-maringi dhateng-panjenengan-sedaya ing angger-angger, lan  
[G3756](#) [G3475](#) [G1325](#) [G4771](#) [G3588](#) [G3551](#) [G2532](#)
- οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον?  
 mboten-wonten-tiyang saking panjenengan-sedaya nindakaken ing angger-angger?  
[G3762](#) [G1537](#) [G4771](#) [G4160](#) [G3588](#) [G3551](#)
- τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι?  
 kénging-punapa Kawula madosi mejahi?  
[G5101](#) [G1473](#) [G2212](#) [G0615](#)

| Apa dudu Nabi Musa kang ndhawuhake angger-anggering Toret marang kowe? Nanging panunggalanmu ora ana siji-sijia kang ngestokake angger-anggering Toret iku. Sabab apadene kowe padha ngarah patiKu?"

- 20 ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος, Δαιμόνιον ἔχεις; τίς σε ζητεῖ  
 mangsuli ing tiyang-kathah, Dhemit gadhah; sinten Panjenengan madosi  
[G0611](#) [G3588](#) [G3793](#) [G1140](#) [G2192](#) [G5101](#) [G4771](#) [G2212](#)
- ἀποκτεῖναι?  
 mejahi?  
[G0615](#)

| Atur wangsulane wong akeh: "Sampeyan punika kapanjangan dhemit. Ingkang ngangkah pejah sampeyan sinten?"

- 21 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐν ἔργον  
 mangsuli Yésus lan ngandika dhateng-piyambakipun-sedaya, Setunggal pakaryan  
[G0611](#) [G2424](#) [G2532](#) [G3004](#) [G0846](#) [G1520](#) [G2041](#)
- ἐποίησα, καὶ πάντες θαυμάζετε.  
 sampun-tindakaken, lan sedaya ngungun.  
[G4160](#) [G2532](#) [G3956](#) [G2296](#)

| Paring wangsulane Gusti Yesus marang wong-wong mau: "Mung ana panggawe siji kang Daklakoni, mangka kowe kabeh padha gumun.

- 22 διὰ τοῦτο, Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν  
 Margi-saking punika, Musa sampun-maringi dhateng-panjenengan-sedaya ing  
[G1223](#) [G3778](#) [G3475](#) [G1325](#) [G4771](#) [G3588](#)
- περιτομῆν, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωϋσέως ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν  
 tetak, mboten bilih saking ing Musa punika, nanging saking ing-para  
[G4061](#) [G3756](#) [G3754](#) [G1537](#) [G3588](#) [G3475](#) [G1510](#) [G0235](#) [G1537](#) [G3588](#)
- πατέρων, καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον.  
 leluhur, lan ing Sabat netaki tiyang.  
[G3962](#) [G2532](#) [G1722](#) [G4521](#) [G4059](#) [G0444](#)

| Nabi Musa ndhawuhake pranatan tetak marang kowe; sabenere pranatan tetak iku ora saka Nabi Musa, nanging saka para leluhur kita, lan ing dina Sabat kowe iya padha netaki wong.

- 23 εἰ περιτομῆν λαμβάνει (ὁ) ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ, ἵνα μὴ  
 menawi tetak nampi ing tiyang ing Sabat, supados mboten  
[G1487](#) [G4061](#) [G2983](#) [G3588](#) [G0444](#) [G1722](#) [G4521](#) [G2443](#) [G3361](#)
- λυθῆ ὁ νόμος Μωϋσέως, ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον  
 dipun-risak ing angger-angger Musa, dhateng-Kawula duka amargi wutuh  
[G3089](#) [G3588](#) [G3551](#) [G3475](#) [G1473](#) [G5520](#) [G3754](#) [G3650](#)
- ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ?  
 tiyang saras sampun-damel ing Sabat?  
[G0444](#) [G5199](#) [G4160](#) [G1722](#) [G4521](#)

Manawa wong ditetaki ing dina Sabat, supaya angger-anggere Nabi Musa aja nganti katerak, apa kowe padha panas atimu marang Aku, dene Aku marasake badan sakojur ing dina Sabat?

24 μή κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνετε.  
sampun ngadili miturut wadhah, nanging ing adil pangadilan ngadilanana.  
[G3361](#) [G2919](#) [G2596](#) [G3799](#) [G0235](#) [G3588](#) [G1342](#) [G2920](#) [G2919](#)

Anggonmu ngukumni aja manut apa kang katon, nanging ngukumana kanthi adil.”

25 Ἔλεγον οὖν τινες ἐκ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν, Οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι?  
Matur mila sawenèh saking ing-para tiyang-Yérusalèm, Mboten punika Panjenenganipun ingkang dipun-padosi mejahi?  
[G3004](#) [G3767](#) [G5100](#) [G1537](#) [G3588](#) [G2415](#) [G3756](#) [G3778](#)  
[G1510](#) [G3739](#) [G2212](#) [G0615](#)

Wong Yerusalem sawatara padha ngucap: “Apa dudu Wong iku kang diarah patine?”

26 καὶ ἴδε, παρρησία λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν Μὴ ποτε. ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός?  
lan sumangga-pirsani, ngajeng-tiyang-kathah wicanten, lan mboten-punapa dhateng-Panjenenganipun matur Punapa-saestu. sanyata sumerep para pangageng, bilih punika Panjenenganipun sang Kristus?  
[G2532](#) [G3708](#) [G3954](#) [G2980](#) [G2532](#) [G3762](#)  
[G0846](#) [G3004](#) [G3361](#) [G4219](#) [G0230](#) [G1097](#) [G3588](#) [G0758](#)  
[G3754](#) [G3778](#) [G1510](#) [G3588](#) [G5547](#)

Lah kok kanthi saenake bae pangucap, sarta wong-wong ora padha madoni apa-apa. Apa kirane para panggedhe kita iya wus ngreti manawa Dheweke iku Sang Kristus temenan?

27 ἀλλὰ τοῦτον, οἶδαμεν πόθεν ἐστίν. ὁ δὲ Χριστὸς, Nanging punika, sumerep saking-pundi Panjenenganipun. Sang nanging Kristus, ὅταν ἔρχεται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν.  
menawi rawuh, mboten-wonten-tiyang sumerep saking-pundi Panjenenganipun.  
[G0235](#) [G3778](#) [G1492](#) [G4159](#) [G1510](#) [G3588](#) [G1161](#) [G5547](#)  
[G3752](#) [G2064](#) [G3762](#) [G1097](#) [G4159](#) [G1510](#)

Nanging mungguh wong iku kita wus ngreti pinangkane. Mangka samangsa Sang Kristus iku rawuh, ora ana kang weruh pinangkane.”

28 ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγων, Καμὲ οἶδατε, καὶ οἶδατε πόθεν εἰμί; καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἶδατε.  
nguwuh mila wonten-ing ing Padaleman-Suci mucal sang Yésus, lan ngandika, Ugi-Kawula sumerep, lan sumerep saking-pundi Kawula; lan saking Kawula-piyambak mboten sampun-rawuh, nanging punika sanyata sang ingkang-ngutus me, ingkang panjenengan-sedaya mboten sumerep.  
[G2896](#) [G3767](#) [G1722](#) [G3588](#) [G2411](#) [G1321](#) [G3588](#) [G2424](#) [G2532](#)  
[G3004](#) [G2504](#) [G1492](#) [G2532](#) [G1492](#) [G4159](#) [G1510](#) [G2532](#) [G0575](#)  
[G1683](#) [G3756](#) [G2064](#) [G0235](#) [G1510](#) [G0228](#) [G3588](#) [G3992](#)  
[G1473](#) [G3739](#) [G4771](#) [G3756](#) [G1492](#)

Nalika Gusti Yesus memulang ana ing Padaleman Suci, Panjenengane nguwuh mangkene: “Pancen kowe padha wanuh marang Aku, lan iya padha weruh pinangkaKu, nanging tekaKu ora saka karepKu dhewe. Aku diutus dening Panjenengane kang asipat sayekti, kang kowe padha ora wanuh.

29 ἐγὼ οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ’ αὐτοῦ εἰμι,  
 Kawula sumerep Panjenenganipun, amargi saking Panjenenganipun Kawula,  
[G1473](#) [G1492](#) [G0846](#) [G3754](#) [G3844](#) [G0846](#) [G1510](#)

κάκεινός με ἀπέστειλεν.  
 lan-Panjenenganipun Kawula sampun-ngutus.  
[G2548](#) [G1473](#) [G0649](#)

| Aku kang wanuh, amarga wijilKu saka ing Panjenengane, lan iya iku kang ngutus Aku.”

30 Ἐζήτουν οὖν αὐτόν πιάσαι, καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν  
 Madosi mila Panjenenganipun nyepeng, lan mboten-wonten-tiyang numpangaken  
[G2212](#) [G3767](#) [G0846](#) [G4084](#) [G2532](#) [G3762](#) [G1911](#)

ἐπ’ αὐτόν τὴν χεῖρα, ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἢ ὥρα  
 dhateng Panjenenganipun ing asta, amargi dèrèng sampun-rawuh ing wekdal  
[G1909](#) [G0846](#) [G3588](#) [G5495](#) [G3754](#) [G3768](#) [G2064](#) [G3588](#) [G5610](#)

αὐτοῦ.  
 Panjenenganipun.  
[G0846](#)

| Ing kono wong-wong mau padha ngarah nyekel Gusti Yesus, ewadene ora ana kang nganti nggepok sarirane, amarga durung tekan ing wektune.

31 Ἐκ τοῦ ὄχλου δὲ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν,  
 Saking ing tiyang-kathah nanging kathah pitados dhateng Panjenenganipun,  
[G1537](#) [G3588](#) [G3793](#) [G1161](#) [G4183](#) [G4100](#) [G1519](#) [G0846](#)

καὶ ἔλεγον, Ὁ Χριστὸς, ὅταν ἔλθῃ, μὴ πλείονα σημεῖα  
 lan matur, Sang Kristus, menawi rawuh, punapa langkung-kathah pratandha  
[G2532](#) [G3004](#) [G3588](#) [G5547](#) [G3752](#) [G2064](#) [G3361](#) [G4119](#) [G4592](#)

ποιήσει ὧν οὗτος ἐποίησεν?  
 badhe-tindakaken tinimbang-ingkang punika sampun-tindakaken?  
[G4160](#) [G3739](#) [G3778](#) [G4160](#)

| Ananging ing antarane wong akeh iku akeh kang padha pracaya marang Panjenengane sarta pangucap: “Manawa Sang Kristus rawuh, apa iya bakal nindakake mukjijat luwih akeh katimbang karo kang katindakake dening panjenengane iki?”

32 Ἦκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ  
 Mireng para tiyang-Farisi saking-ing tiyang-kathah grenengan bab  
[G0191](#) [G3588](#) [G5330](#) [G3588](#) [G3793](#) [G1111](#) [G4012](#)

αὐτοῦ ταῦτα, καὶ ἀπέστειλαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι  
 Panjenenganipun punika, lan ngutus para imam-agung lan para tiyang-Farisi  
[G0846](#) [G3778](#) [G2532](#) [G0649](#) [G3588](#) [G0749](#) [G2532](#) [G3588](#) [G5330](#)

ὑπηρέτας, ἵνα πιάσωσιν αὐτόν.  
 juru-pangabekti, supados nyepeng Panjenenganipun.  
[G5257](#) [G2443](#) [G4084](#) [G0846](#)

| Para wong Farisi tumuli padha krungu yen wong akeh padha grenengan kaya mangkono ing bab Panjenengane, mulane para pangareping imam lan para wong Farisi banjur padha kongkonan para tukang jaga Padaleman Suci dikon nyekel Panjenengane.

- 33 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς, Ἔτι χρόνον μικρὸν μεθ' ὑμῶν  
 ngandika mila sang Yésus, Taksih wekdal sakedhik kaliyan panjenengan-sedaya  
[G3004](#) [G3767](#) [G3588](#) [G2424](#) [G2089](#) [G5550](#) [G3398](#) [G3326](#) [G4771](#)
- εἶμι, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με.  
 Kawula, lan késah dhateng ing ingkang-ngutus Kawula.  
[G1510](#) [G2532](#) [G5217](#) [G4314](#) [G3588](#) [G3992](#) [G1473](#)

| Gusti Yesus banjur ngandika: “Mung kari sawatara mangsa anggonKu ana ing antaramu, nuli Aku bakal sowan marang kang ngutus Aku.

- 34 ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὐρήσετέ [με]; καὶ ὅπου  
 badhe-madosi Kawula, lan mboten badhe-manggih Kawula; lan wonten-pundi  
[G2212](#) [G1473](#) [G2532](#) [G3756](#) [G2147](#) [G1473](#) [G2532](#) [G3699](#)
- εἰμί ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἔλθεῖν.  
 Kawula Kawula panjenengan-sedaya mboten saged rawuh.  
[G1510](#) [G1473](#) [G4771](#) [G3756](#) [G1410](#) [G2064](#)

| Kowe bakal padha nggoleki Aku, nanging ora bakal ketemu, sarta kowe padha ora bisa marani padununganKu.”

- 35 εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς, Ποῦ οὗτος  
 matur mila para tiyang-Yahudi dhateng piyambakipun-sedaya, Wonten-pundi punika  
[G3004](#) [G3767](#) [G3588](#) [G2453](#) [G4314](#) [G1438](#) [G4226](#) [G3778](#)
- μέλλει πορεύεσθαι ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὐρήσομεν αὐτόν μή?  
 badhe tindak bilih kita mboten badhe-manggih Panjenenganipun punapa?  
[G3195](#) [G4198](#) [G3754](#) [G1473](#) [G3756](#) [G2147](#) [G0846](#) [G3361](#)
- εἰς τὴν Διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι, καὶ  
 dhateng ing Pambuyaran saking-ing-para tiyang-Yunani badhe tindak, lan  
[G1519](#) [G3588](#) [G1290](#) [G3588](#) [G1672](#) [G3195](#) [G4198](#) [G2532](#)
- διδάσκειν τοὺς Ἕλληνας?  
 mucal para tiyang-Yunani?  
[G1321](#) [G3588](#) [G1672](#)

| Wong-wong Yahudi tumuli padha sapocapan: “Menyang ngendi ta parane wong kuwi, dene nganti aku ora padha bisa nemokake? Apa arep marani wong kang padha ngumbara ana ing antarane wong Yunani, arep memulang wong Yunani?”

- 36 τίς ἐστὶν ὁ λόγος οὗτος ὃν εἶπεν, Ζητήσετέ με,  
 punapa punika ing pangandika punika ingkang ngandika, Badhe-madosi Kawula,  
[G5101](#) [G1510](#) [G3588](#) [G3056](#) [G3778](#) [G3739](#) [G3004](#) [G2212](#) [G1473](#)
- καὶ οὐχ εὐρήσετέ [με]; καὶ ὅπου εἰμί ἐγὼ  
 lan mboten badhe-manggih Kawula; lan wonten-pundi Kawula Kawula  
[G2532](#) [G3756](#) [G2147](#) [G1473](#) [G2532](#) [G3699](#) [G1510](#) [G1473](#)
- ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἔλθεῖν?  
 panjenengan-sedaya mboten saged rawuh?  
[G4771](#) [G3756](#) [G1410](#) [G2064](#)

| Apa tegese tembung kang diucapake: Kowe bakal padha nggoleki Aku nanging ora bakal ketemu, sarta kowe ora bakal padha bisa marani padununganKu?”

37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ, τῇ μεγάλῃ, τῆς ἑορτῆς εἰστήκει  
 Ing nanging ing pungkasan dinten, ing agung, saking-ing riaya jumeneng  
[G1722](#) [G1161](#) [G3588](#) [G2078](#) [G2250](#) [G3588](#) [G3173](#) [G3588](#) [G1859](#) [G2476](#)

ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔκραξεν, λέγων, Ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς  
 sang Yésus, lan nguwuh, ngandika, Menawi sinten ngelak, kersaa-rawuh dhateng  
[G3588](#) [G2424](#) [G2532](#) [G2896](#) [G3004](#) [G1437](#) [G5100](#) [G1372](#) [G2064](#) [G4314](#)

με καὶ πινέτω.  
 Kawula lan ngunjuka.  
[G1473](#) [G2532](#) [G4095](#)

Bareng dina wekasan yaiku nalika gedhe-gedhening riyaya mau, Gusti Yesus jumeneng sarta nguwuh: “Sing sapa ngelak, iku maranana Aku lan ngombea!

38 ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ  
 Ingkang pitados dhateng Kawula, kados ngandika ing Serat-Suci, lèpèn  
[G3588](#) [G4100](#) [G1519](#) [G1473](#) [G2531](#) [G3004](#) [G3588](#) [G1124](#) [G4215](#)

ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος.  
 saking ing padharan Panjenenganipun badhe-mili toya gesang.  
[G1537](#) [G3588](#) [G2836](#) [G0846](#) [G4482](#) [G5204](#) [G2198](#)

Sing sapa pracaya marang Aku iku kaya wiraose kitab: Ilen-ilen banyu urip bakal padha mili saka ing batine!”

39 τοῦτο δὲ εἶπεν περὶ τοῦ Πνεύματος, οὗ ἔμελλον λαμβάνειν  
 runika nanging ngandika bab ing Roh, ingkang badhe nampi  
[G3778](#) [G1161](#) [G3004](#) [G4012](#) [G3588](#) [G4151](#) [G3739](#) [G3195](#) [G2983](#)

οἱ πιστεύσαντες εἰς αὐτόν; οὕτω γὰρ ἦν Πνεῦμα, ὅτι  
 ingkang pitados dhateng Panjenenganipun; dèrèng amargi wonten Roh, amargi  
[G3588](#) [G4100](#) [G1519](#) [G0846](#) [G3768](#) [G1063](#) [G1510](#) [G4151](#) [G3754](#)

Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη.  
 Yésus dèrèng dipun-mulyakaken.  
[G2424](#) [G3764](#) [G1392](#)

Pangandikane mangkono iku mau kang dikarsakake yaiku Roh, kang bakal ditampa dening wong-wong kang padha pracaya marang Panjenengane. Dene nalika samana Roh Suci durung rawuh, amarga Gusti Yesus durung kamulyakake.

40 Ἐκ τοῦ ὄχλου οὖν, ἀκούσαντες τῶν λόγων τούτων,  
 Saking ing tiyang-kathah mila, sasampunipun-mireng ing-para pangandika runika,  
[G1537](#) [G3588](#) [G3793](#) [G3767](#) [G0191](#) [G3588](#) [G3056](#) [G3778](#)

ἔλεγον (ὅτι), Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης.  
 matur bilih, Punika Panjenenganipun sanyata sang nabi.  
[G3004](#) [G3754](#) [G3778](#) [G1510](#) [G0230](#) [G3588](#) [G4396](#)

Wong akeh iku bareng krungu pangandika iku mau, ana sawatara kang banjur ngucap: “Nyata yen iku Kangjeng Nabi kang kita anti-anti.”

41 ἄλλοι ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. οἱ δὲ ἔλεγον,  
 sanès-sanès matur, Punika Panjenenganipun sang Kristus. Sawenèh nanging matur,  
[G0243](#) [G3004](#) [G3778](#) [G1510](#) [G3588](#) [G5547](#) [G3588](#) [G1161](#) [G3004](#)

Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται?  
 Punapa amargi saking ing Galiléa sang Kristus rawuh?  
[G3361](#) [G1063](#) [G1537](#) [G3588](#) [G1056](#) [G3588](#) [G5547](#) [G2064](#)

Liyane calathu: “Iku Sang Kristus.” Lan ana maneh kang ngucap: “Dudu, wijile Sang Kristus iku ora saka ing Galilea!

42 οὐχ ἢ γραφή εἶπεν, ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαυὶδ, καὶ  
 mboten ing Serat-Suci ngandika, bilih saking ing turun Daud, lan  
[G3756](#) [G3588](#) [G1124](#) [G3004](#) [G3754](#) [G1537](#) [G3588](#) [G4690](#) [G1138](#) [G2532](#)  
 ἀπὸ Βηθλεὲμ, τῆς κώμης ὅπου ἦν Δαυὶδ, ἔρχεται ὁ Χριστός?  
 saking Bètlehèm, ing désa wonten-pundi wonten Daud, rawuh sang Kristus?  
[G0575](#) [G0965](#) [G3588](#) [G2968](#) [G3699](#) [G1510](#) [G1138](#) [G2064](#) [G3588](#) [G5547](#)

| Amarga manut wirasane Kitab Suci wijile Sang Mesih iku mesthi saka trahe Sang Prabu Dawud."

43 σχίσμα οὖν ἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ δι' αὐτόν.  
 padudon mila dados wonten-ing ing tiyang-kathah margi-saking Panjenenganipun.  
[G4978](#) [G3767](#) [G1096](#) [G1722](#) [G3588](#) [G3793](#) [G1223](#) [G0846](#)

| Temahane wong golongan padha diya-diniya bab ing ngatase Gusti Yesus.

44 τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν,  
 sawenèh nanging kersa saking piyambakipun-sedaya nyepeng Panjenenganipun,  
[G5100](#) [G1161](#) [G2309](#) [G1537](#) [G0846](#) [G4084](#) [G0846](#)  
 ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας.  
 nanging mboten-wonten-tiyang numpangaken dhateng Panjenenganipun ing-para asta.  
[G0235](#) [G3762](#) [G1911](#) [G1909](#) [G0846](#) [G3588](#) [G5495](#)

| Sarta ana panunggalane sawatara kang padha arep nyekel Panjenengane, ewadene ora ana kang nganti wani nggepok sarirane.

45 ἤλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους,  
 Rawuh mila para juru-pangabekti dhateng para imam-agung lan tiyang-Farisi,  
[G2064](#) [G3767](#) [G3588](#) [G5257](#) [G4314](#) [G3588](#) [G0749](#) [G2532](#) [G5330](#)  
 καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι, Διὰ τί  
 lan matur dhateng-piyambakipun-sedaya piyambakipun-punika, Margi-saking punapa  
[G2532](#) [G3004](#) [G0846](#) [G1565](#) [G1223](#) [G5101](#)  
 οὐκ ἠγάγετε αὐτόν?  
 mboten mbeta Panjenenganipun?  
[G3756](#) [G0071](#) [G0846](#)

| Wong jaga mau tumuli padha menyang ing ngarsane para pangarepe imam lan para wong Farisi, sarta dipangandikani: "Kena apa kok ora kokgawa?"

46 ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται, Οὐδέποτε ἐλάλησεν οὕτως ἄνθρωπος,  
 mangsuli para juru-pangabekti, Dèrèng-naté wicanten kados-makaten tiyang,  
[G0611](#) [G3588](#) [G5257](#) [G3763](#) [G2980](#) [G3779](#) [G0444](#)  
 ὡς οὗτος λαλεῖ ὁ ἄνθρωπος.  
 kados punika wicanten sang tiyang.  
[G5613](#) [G3778](#) [G2980](#) [G3588](#) [G0444](#)

| Wangsulane wong-wong iku: "Salaminipun dereng nate wonten tiyang ingkang wicanten kados tiyang punika!"

47 ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι, Μὴ καὶ  
 mangsuli mila dhateng-piyambakipun-sedaya para tiyang-Farisi, Punapa ugi  
[G0611](#) [G3767](#) [G0846](#) [G3588](#) [G5330](#) [G3361](#) [G2532](#)  
 ὑμεῖς πεπλάνησθε?  
 panjenengan-sedaya dipun-nasaraken?  
[G4771](#) [G4105](#)

| Wangsulane para wong Farisi marang para wong jaga mau: "Apa kowe iya wus padha disasarake?"

48 μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν, ἢ  
 punapa sinten saking ing-para pangageng pitados dhateng Panjenenganipun, utawi  
[G3361](#) [G5100](#) [G1537](#) [G3588](#) [G0758](#) [G4100](#) [G1519](#) [G0846](#) [G2228](#)

ἐκ τῶν Φαρισαίων?  
 saking ing-para tiyang-Farisi?  
[G1537](#) [G3588](#) [G5330](#)

| Para panggedhe lan para wong Farisi apa ana kang pracaya marang wong iku?

49 ἀλλὰ ὁ ὄχλος οὗτος, ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον,  
 Nanging ing tiyang-kathah punika, ingkang mboten sumerep ing angger-angger,  
[G0235](#) [G3588](#) [G3793](#) [G3778](#) [G3588](#) [G3361](#) [G1097](#) [G3588](#) [G3551](#)

ἐπάρατοί εἰσιν.  
 kena-ipat-ipat punika.  
[G1944](#) [G1510](#)

| Nanging wong akeh kae padha ora weruh ing Toret, padha kena ing musibat."

50 λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, ὁ ἐλθὼν πρὸς  
 matur Nikodémus dhateng piyambakipun-sedaya, ingkang sampun-rawuh dhateng  
[G3004](#) [G3530](#) [G4314](#) [G0846](#) [G3588](#) [G2064](#) [G4314](#)

αὐτὸν, [τὸ] πρότερον εἶς ὦν ἐξ αὐτῶν,  
 Panjenenganipun, ing rumiyin setunggal dados saking piyambakipun-sedaya,  
[G0846](#) [G3588](#) [G4386](#) [G1520](#) [G1510](#) [G1537](#) [G0846](#)

| Nikodhemus sawijining wong panunggalane, kang biyen wus tau sowan Gusti Yesus, calathu:

51 Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ  
 Punapa ing angger-angger kita ngadili ing tiyang, menawi mboten mireng  
[G3361](#) [G3588](#) [G3551](#) [G1473](#) [G2919](#) [G3588](#) [G0444](#) [G1437](#) [G3361](#) [G0191](#)

πρῶτον παρ' αὐτοῦ, καὶ γινῶ τί ποιεῖ;  
 rumiyin saking piyambakipun, lan sumerep punapa nindakaken?  
[G4412](#) [G3844](#) [G0846](#) [G2532](#) [G1097](#) [G5101](#) [G4160](#)

| "Punapa angger-angger kita ngukum tiyang, saderengipun tiyang punika dipun priksa lan dipun yektosi pratingkahipun?"

52 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ  
 mangsuli lan matur dhateng-panjenenganipun, Punapa ugi panjenengan saking  
[G0611](#) [G2532](#) [G3004](#) [G0846](#) [G3361](#) [G2532](#) [G4771](#) [G1537](#)

τῆς Γαλιλαίας εἶ? ἐραύνησον καὶ ἴδε, ὅτι ἐκ τῆς  
 ing Galiléa punika? Kersaa-naliti lan sumangga-pirsani, bilih saking ing  
[G3588](#) [G1056](#) [G1510](#) [G2045](#) [G2532](#) [G3708](#) [G3754](#) [G1537](#) [G3588](#)

Γαλιλαίας προφήτης οὐκ ἐγείρεται.  
 Galiléa nabi mboten tangi.  
[G1056](#) [G4396](#) [G3756](#) [G1453](#)

| Kancane padha mangsuli: "Panjenengan punapa inggih tiyang Galilea? Sumangga panjenengan priksa ing salebeting Kitab Suci; temah panjenengan badhe uninga bali boten wonten nabi ingkang rawuh saking tanah Galilea."

53 Καὶ ἐπορεύθησαν ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.  
 Lan késah piyambak-piyambak dhateng ing griya piyambakipun.  
[G2532](#) [G4198](#) [G1538](#) [G1519](#) [G3588](#) [G3624](#) [G0846](#)

| Wong-wong iku mau banjur padha mulih sowang-sowangan,